

De koning

Nederland is een koninkrijk. Er zijn nog maar 27 landen in de wereld die een soortgelijk koninkrijk hebben. Het hebben van een koningshuis is iets van lang geleden, toch houdt Nederland vast aan zijn koning.

Wat moet ik weten en kunnen?

- Uitleggen wat ministeriële verantwoordelijkheid betekent.
- Weten wat Prinsjesdag is.
- Uitleggen welke rol de koning speelt in onze samenleving.

De koning is staatshoofd van het Koninkrijk der Nederlanden. Hij is dus ook de koning van Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Ieder land heeft een staatshoofd: het hoofd van de staat. Dit kan een koning zijn, zoals bij ons, maar ook een president zoals in Duitsland. Ons staatshoofd, de koning dus, maakt deel uit van de regering. Dit is symbolisch, want hij heeft geen echte politieke macht.

Opdracht 1

Zoek op: wie zijn de staatshoofden van Engeland, Duitsland, België en Frankrijk?

Toen Nederland in 1815 een koninkrijk werd, wilde Koning Willem I een grondwet waarin de rechten van burgers stonden vastgelegd, maar ook zijn macht als koning. Vanaf dat

moment is Nederland een constitutionele monarchie. Dat wil zeggen: een koninkrijk met een grondwet.

In de loop der jaren is de macht van de koning steeds kleiner geworden. De koning heeft theoretisch geen politieke macht meer. Wat doet hij dan wel?

A. Ministeriële verantwoordelijkheid

In 1848 heeft de koning ingestemd met een grondwetswijziging die ervoor zorgde dat niet langer de koning, maar de ministers verantwoordelijk zijn voor het bestuur van het land. Maar ook dat de ministers verantwoordelijk zijn voor alles wat de koning in het openbaar zegt en doet.

Wanneer koning Willem-Alexander een vervelende uitspraak doet, dan moet de minister-president daarover uitleg geven. Om die reden zul je de koning niet zo snel zijn mening zien geven. Dit fenomeen heet ministeriële verantwoordelijkheid.

Opdracht 2

In dit artikel over het interview met de koning staat de volgende zin: "Het programma is getoetst op basis van de ministeriële verantwoordelijkheid."

Wat wordt hiermee bedoeld?

Ondanks dat onze koning geen politieke macht heeft, is hij wel goed op de hoogte van alles wat er speelt in de politiek en de samenleving. Hij overlegt met regelmaat met de minister-president en andere ministers. De inhoud van die gesprekken zijn geheim: we noemen dit

het geheim van Noordeinde. Noordeinde is het paleis in Den Haag waar deze gesprekken altijd plaatsvinden.

B. Prinsjesdag

Iedere derde dinsdag van september heeft het kabinet de plannen voor een nieuw regeringsjaar klaar. Deze dag noemen we Prinsjesdag. De plannen die op deze dag worden gepresenteerd bestaan uit twee onderdelen: 1. de troonrede en 2. de begroting van Nederland.

De troonrede, zoals de bovenstaande video, is geschreven door de minister-president en wordt voorgelezen door de koning. De koning heeft geen invloed op de inhoud, want de inhoud gaat over de plannen die het kabinet heeft met Nederland.

Opdracht 3

Waarom mag de koning de troonrede niet zelf schrijven?

C. Samenbindend, vertegenwoordigend en aanmoedigend

De koning is onpartijdig, hij is geen lid van een politieke partij en gaat - al mag hij het wel - niet stemmen. Zo kan hij iedereen steunen, maar ook samenbrengen.

Je ziet de koning dan ook vaak bij verschillende gebeurtenissen in het land. Als er iets te vieren valt, zoals de Olympische Spelen of bij de opening van een gebouw. Maar ook bij verdrietige gebeurtenissen, zoals de herdenkingsdienst van een ramp.

Ook is de koning voortdurend voor Nederland aan het werk, hij vertegenwoordigt het koninkrijk in het binnen- en buitenland. Hij legt werkbezoeken af en ontvangt andere staatshoofden en regeringsleiders.

Opdracht 4

Zoek op internet zes foto's van de dagelijks activiteiten van de koning zoals je hierboven kunt lezen. Vertel bij iedere foto wat de koning aan het doen is.

Extra: Republiek

Het koningshuis is enorm populair in Nederland, mensen zien geen reden het koningshuis met pensioen te laten gaan. Andere landen hebben de koning inmiddels afgeschaft en gekozen voor een president zoals in Frankrijk of Amerika. Dit heet een republiek. Terwijl het Nederlandse koningschap verloopt via erfopvolging (het eerste kind volgt de koning op), worden er in Frankrijk presidentsverkiezingen gehouden.

Republikeins Manifest

Wij republikeinen groeten onze landgenoten en hen die in dit land verblijven en verklaren dat wij ons richten tot de staat en het volk van Nederland met een uiteenzetting van ons streven naar invoering van de republikeinse regeringsvorm, dat wij ons hierin gesteund voelen door de omstandigheid dat in het merendeel van de staten van de wereld de republikeinse regeringsvorm bestaat en zich daar naar tevredenheid handhaaft, dat Nederland een republikeinse traditie heeft die inspiratie geeft aan de vernieuwing van ons staatsbestel.

Bron: Republikeinen

Opdracht 5

A) Lees de uitgangspunten van het Republikeins Manifest van het Republikeins Genootschap. Waarom willen zij van het koningshuis af?

B) Wat vind jij: liever een koningshuis of een republiek? Leg je antwoord uit.